Participatieplan verordening lokaal eigendom bij grootschalige elektriciteitsopwek

Voor u ligt het participatieplan voor de verordening (regels) over lokaal eigendom bij grote projecten voor het opwekken van elektriciteit. Lokaal eigendom betekent dat een deel van een (zon of wind) project (helemaal of gedeeltelijk) in handen is van de lokale omgeving of dat de lokale omgeving financieel meedoet. In dit plan leggen we uit welke stappen we gaan zetten om samen met bewoners, ondernemers, (organisaties ondersteunend aan) energiegemeenschappen, en producenten goede en duidelijke regels te maken. We doen dit door antwoorden te geven op vragen over het proces.

Kernboodschap

De gevolgen van klimaatverandering zijn overal merkbaar, ook in Amsterdam. Tropische regenbuien, windhozen, hitte en droogte hebben nu al grote gevolgen voor onze stad. Als we willen dat huidige en toekomstige generaties verzekerd zijn van een gezonde, groene en weerbare stad, dan is snellere actie nodig.

Om onze stad te beschermen tegen de onvermijdelijke gevolgen van de klimaatcrisis, stopt de gemeente Amsterdam op termijn met fossiele energie en stapt over op duurzame energie, zoals zonne-energie en windenergie. Op dit moment wordt elektriciteit nog vooral gemaakt met fossiele brandstoffen. Daarom is het belangrijk om meer elektriciteit op te wekken met zon en wind.

Gemeente Amsterdam onderzoekt nu wat belangrijk is bij lokaal eigendom. Vanaf september tot en met december 2025 worden gesprekken gevoerd met bewoners, ondernemers, (organisaties ondersteunend aan) energiegemeenschappen, producenten en initiatiefnemers in Amsterdam en Weesp. Deze gesprekken hebben als doel om antwoorden te vinden op vragen als:

- Wie mag meedoen met lokaal eigendom als er windturbines of zonnevelden komen?
- Bij welke grootte of hoeveelheid opgewekte energie moet lokaal eigendom mogelijk zijn?
- Welke informatie moet de producent geven om te laten zien dat zij hun best doen voor lokaal eigendom (de inspanningsverplichting)?

De resultaten van het participatieproces worden gebruikt om de concept-verordening lokaal eigendom te verbeteren. Begin 2026 wordt het voorstel voor de nieuwe verordening aan de gemeenteraad gepresenteerd.

Let op: het proces van participatie gaat niet over de vraag óf een zonne- of windenergieproject er komt en ook niet over waar het komt. De keuzes daarover worden gemaakt in het ruimtelijke- en vergunningenproces. Dit participatieplan heeft alleen betrekking op de verordening lokaal eigendom.

Wat gaan we doen?

Gemeente Amsterdam werkt aan regels (een verordening) voor lokaal eigendom bij grootschalige projecten voor de opwek van elektriciteit met windturbines en zonnevelden. Lokaal eigendom betekent dat een deel van een (zon of wind) project (helemaal of gedeeltelijk) in handen is van de lokale omgeving of dat de lokale omgeving financieel meedoet. Dit kan bijvoorbeeld via een energiecoöperatie, een andere organisatievorm of door aandelen.

In het landelijke Klimaatakkoord staat dat Nederland wil toewerken naar 50 procent lokaal eigendom van duurzame energieprojecten. Gemeente Amsterdam heeft ook in de regels van de verordening opgenomen dat projectontwikkelaars hun best moeten doen om minstens 50 procent van de opgewekte zonne- en windenergie in handen te laten zijn van de lokale omgeving. Gemeente Amsterdam zou het liefst toewerken naar 100 procent lokaal eigendom in 2030.

Wat kan lokaal eigendom betekenen voor Amsterdammers?

Bij nieuwe windturbines of zonneparken kan het soms mogelijk worden gemaakt dat Amsterdammers kunnen meedoen. Bijvoorbeeld via een energiecoöperatie of een lokaal fonds. Ook kunnen bewoners soms mede-eigenaar worden. Zij investeren dan mee, delen in de winst en mogen soms meebeslissen. Hierdoor komt (een deel van) de opbrengst van het project terecht bij de omgeving in plaats van een commercieel bedrijf.

Om de regels over lokaal eigendom verder uit te werken gaat de gemeente in gesprek met bewoners en andere betrokkenen. Hiermee vergroten we de kans dat bewoners gebruik maken van de mogelijkheid om mede-eigenaar te worden van opgewekte elektriciteit. Ook kan dit helpen betrokkenheid bij de energietransitie te vergroten. De Energiewet (toelichting bij artikel 6.12, derde lid), die op 1 januari 2026 ingaat, gaat hier ook van uit.

Planning

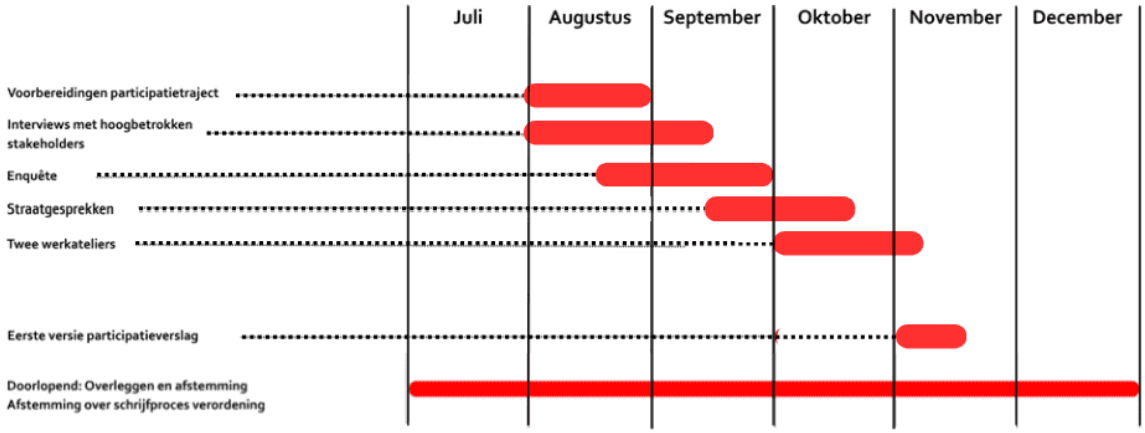
Het proces van participatie bestaat uit twee fases:

- Fase 1: Praten met bewoners, ondernemers, (organisaties ondersteunend aan) energiegemeenschappen, producenten en initiatiefnemers. We praten op verschillende manieren met bewoners en ondernemers. Hun ideeën gebruiken we om de eerste versie van de regels (concept ontwerp-verordening) te verbeteren tot een tweede versie.

Resultaat: een verslag van de gesprekken en een verbeterde versie van de ontwerp-verordening.

- Fase 2: ontwerp-verordening bekijken. Iedereen kan de ontwerp-verordening bekijken en erop reageren (terinzagelegging). We verwerken alle reacties en maken daarna de definitieve regels. Deze leggen we voor aan de gemeenteraad. **Resultaat:** een document met antwoorden op de reacties (Nota van Beantwoording) en de definitieve verordening.

Het proces van participatie bestaat uit verschillende stappen en activiteiten. De planning wordt in Figuur 1 weergegeven.

Figuur 1: planning participatieproces

In september 2025 wordt het voorstel voor dit participatieplan ter vaststelling voorgelegd aan wethouder duurzaamheid. Gelijktijdig vindt de publicatie van het participatieplan plaats. Aansluitend wordt het participatietraject in twee fasen uitgevoerd. In Q3 en Q4 voeren we de eerste participatiefase uit. Deze fase bestaat uit een aantal participatieactiviteiten. Er worden interviews gehouden met verschillende betrokkenen, bewoners van Amsterdam en Weesp worden uitgenodigd om mee te doen aan een stadsbrede vragenlijst (enquête) en we organiseren straatgesprekken met bewoners. Ook worden er 2 bijeenkomsten georganiseerd: 1 met energiegemeenschappen en 1 met (andere) producenten. De tweede participatiefase wordt uitgevoerd in Q1 van 2026. Deze fase bestaat uit de publicatie van de ontwerpverordening en de terinzagelegging. De besluitvorming van de gemeenteraad volgt in Q2 en Q3 van 2026.

Waarom doen we dit samen?

De gemeente streeft naar goed en duidelijk beleid waar veel inwoners achter staan.
In het participatieproces worden verschillende doelgroepen benaderd en betrokken. Zo worden ideeën, meningen en wensen met elkaar gedeeld. En zorgen we ervoor dat de regels over lokaal eigendom beter passen bij de praktijk. Ook verbetert de kwaliteit en de inhoud van de regels door samen te werken.

Wie kunnen er meedoen en wat is uw invloed?

De regels over lokaal eigendom gaan over verschillende groepen in de stad. Het is belangrijk dat deze verschillende groepen mee kunnen denken en hun mening kunnen geven. Hieronder leest u welke groepen meedoen met dit participatietraject en op welke manier zij hun mening kunnen geven (participatieniveau). Participeren betekent dat we de opmerkingen, ideeën en wensen van deelnemers serieus zullen meenemen in de ontwerpverordening.

- (Organisaties die ondersteuning bieden aan) energiegemeenschappen: Energiegemeenschappen zijn formele samenwerkingen tussen inwoners, mogelijk met ondernemingen en de lokale overheid. Koepels, netwerken of andere organisaties ondersteunen energiegemeenschappen op verschillende manieren. Deze organisaties en de energiegemeenschappen zelf, kunnen tijdens dit participatietraject advies geven door hun ideeën en wensen te delen op alle vragen van dit participatietraject.

- Bewoners en ondernemers: bewoners en ondernemers kunnen in de buurt wonen of werken van een project voor de duurzame opwek van elektriciteit. We willen weten hoe bewoners en ondernemers uit gemeente Amsterdam denken over lokaal eigendom en wat zij eerlijk vinden. Deze groep kan reageren. Dit gaat over de eerste vraag van het participatietraject: wie mag er meedoen met lokaal eigendom?

- Producenten en initiatiefnemers: dit zijn partijen die een project willen starten. Dit kunnen grote commerciële bedrijven zijn, coöperaties of kleine lokale initiatieven. Zij geven advies over bij welke grootte of hoeveelheid opgewekte energie er sprake moet zijn van lokaal eigendom, en op de vraag hoe aan de inspanningsverplichting moet worden voldaan.

Locaties

De regels over lokaal eigendom kunnen belangrijk zijn voor heel gemeente Amsterdam. De mogelijke gebieden[1] voor het opwekken van windenergie staan in een programma. Voor zonnevelden staan zoekgebieden in de Omgevingsvisie Amsterdam 2050. Dit betekent dat bewoners op de ene plek meer invloed merken dan bewoners op een andere plek. Hier houden we rekening mee. We besteden extra aandacht aan het betrekken van inwoners die in of dichtbij deze gebieden wonen. Hierover hebben we afspraken gemaakt met de stadsdelen.

Wat staat al vast?

In het proces van participatie halen we meningen en ideeën op. Over een paar dingen kunnen deelnemers niet meepraten, omdat die al vaststaan in landelijk en gemeentelijk beleid of in wetgeving:

[1] In het programma windenergie 2030 (vastgesteld in 2025) wordt gesproken over aangewezen gebieden die volgens de gemeente aanvaardbaar zijn om windturbines te plaatsen en waar we, onder bepaalde voorwaarden, medewerking zullen verlenen aan initiatieven voor de plaatsing van windturbines.

- Bij grote projecten voor zonne- en windenergie moet de producent streven naar 50 procent project lokaal eigendom. De producent moet zich hiervoor inspannen en laten zien hoe de inspanning eruit ziet.
- De regels over lokaal eigendom richten zich op de opwek van elektriciteit met hernieuwbare energie (zonne- of windenergie).
- In het Programma Windenergie Amsterdam 2030 staan de aangewezen gebieden voor windenergie:
    - Havengebied (gebied 1A buiten de Ring A10);
    - Diemerscheg (gebied 5A);
    - Weesperkarspel (gebied 5B);
    - Knooppunt Holendrecht (gebied 6A).

Let op: Het proces van participatie gaat niet over het kiezen of beoordelen van plekken voor zonne- en windenergie.

Wat vragen we aan u?

Tijdens het proces van participatie gaan we verschillende onderwerpen behandelen met verschillende groepen mensen.

(Organisaties die ondersteuning bieden aan) energiegemeenschappen

De gemeente wil weten wat de ervaringen zijn van verschillende energiegemeenschappen, of er bijvoorbeeld obstakels zijn bij lokaal eigendom en welke partijen er verder betrokken worden. De gemeente gaat met deze partijen in gesprek over de volgende vragen die centraal staan in dit participatietraject:

- Wie mag meedoen met lokaal eigendom als er windturbines of zonnevelden komen?
- Bij welke grootte of hoeveelheid opgewekte energie moet lokaal eigendom mogelijk zijn?
- Welke informatie moet de producent geven om te laten zien dat zij hun best doen voor lokaal eigendom (de inspanningsverplichting)?
    - Hoe kunnen we ervoor zorgen dat energiegemeenschappen als producent aan de regels over lokaal eigendom kunnen voldoen, zoals de motivatieplicht?
- (Organisaties die ondersteuning bieden aan) energiegemeenschappen kunnen voornamelijk meedoen via interviews en bijeenkomsten (op uitnodiging).

Bewoners en ondernemers

De gemeente wil weten wat bewoners en ondernemers uit gemeente Amsterdam eerlijk vinden als het gaat om lokaal eigendom. Ze gaan in gesprek over de vragen als:

- Hoe dichtbij of veraf is "lokaal" in lokaal eigendom? Wat is de afstand tot het project waarbinnen mensen mee mogen doen?

- Hoe gaan we om met mensen die verder weg wonen?
- Vanaf welke grootte of hoeveelheid energie van een zonneveld of windturbine moet het mogelijk zijn dat lokale partijen meedoen (lokaal eigendom)?

Bewoners en ondernemers kunnen meedoen via straatgesprekken en de vragenlijst. De gemeente neemt een actieve rol om inwoners te benaderen. Omdat het niet gaat over participatie over een concreet project, maar over een verordening die voor de gemeente Amsterdam geldt, worden inwoners van buurgemeenten niet benaderd. Dat valt onder participatie bij een concreet project. Inwoners van buurgemeenten kunnen bij de tervisielegging van de ontwerpverordening hun input meegeven.

Producenten en initiatiefnemers

De gemeente wil weten wat belangrijk is voor producenten en initiatiefnemers zodat zij goed aan de slag kunnen met lokaal eigendom. De volgende vragen zijn belangrijk:

- Wie moet mee kunnen doen met lokaal eigendom als er windturbines en zonnevelden komen?
- Vanaf welke grootte of hoeveelheid opwek van energie van een windturbine zonneveld moet lokaal eigendom (of financiële participatie) mogelijk zijn?
    - Wat wordt er bij zonne-energie gevonden van het aanhouden van een opwek vanaf ten minste 250 kW in de verordening lokaal eigendom?
    - Wat wordt er bij windenergie gevonden van opwek vanaf ten minste 2 MW in de verordening lokaal eigendom?
- Welke informatie moet de producent geven om te laten zien dat zij hun best doen voor lokaal eigendom (de inspanningsverplichting)? Wat is een goed moment om dit (uiterlijk) aan te leveren?
- Kunnen producenten en initiatiefnemers goed aan de slag met de regels over lokaal eigendom? Hoe kunnen de regels over lokaal eigendom werkbaarder worden zodat producenten en initiatiefnemers goed kunnen bijdragen aan het doel van 50 procent lokaal eigendom?
- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat initiatiefnemers en producenten aan de regels over lokaal eigendom kunnen voldoen, zoals de motivatieplicht?

Producenten en initiatiefnemers worden uitgenodigd voor bijeenkomsten. Bovendien zullen we een selectie uitnodigen voor een interview. Daarnaast kunnen zij op eigen initiatief de enquête invullen.

Hoe en wanneer kunt u meedoen?

De participatieactiviteiten en wanneer deze plaatsvinden staat hieronder beschreven.

Fase 1: In gesprek

Augustus tot en met oktober 2025

- *Q3: Interviews met betrokkenen*

Er worden telefonische interviews gehouden met verschillende betrokkenen, zoals energiegemeenschappen, producenten en initiatiefnemers.

- *Q3: Stadsbrede vragenlijst*

Er wordt een digitale vragenlijst verspreid om te weten hoe bewoners en ondernemers denken over lokaal eigendom. De vragenlijst is eenvoudig online in te vullen. De gemeente verspreidt de vragenlijst via eigen kanalen, belangrijke personen en organisaties in de stad, en het platform Denk Mee Amsterdam.

- *Q3: Straatgesprekken*

Op verschillende plekken worden gesprekken op straat gevoerd. Dit is bedoeld om ook mensen te bereiken die normaal niet meedoen aan online vragenlijsten. Tijdens deze gesprekken worden praatplaten gebruikt om meningen en ideeën te verzamelen. We richten ons vooral op bewoners en ondernemingen in de buurt van de gebieden die zijn aangewezen voor windenergieprojecten en gebieden die mogelijk worden aangewezen voor zonne-energieprojecten. Ook gebiedsmakelaars geven advies over geschikte plekken.

- *Q3/Q4: Bijeenkomsten*

Deze fase wordt afgesloten met 2 bijeenkomsten. In beide bijeenkomsten worden de resultaten van de enquête en straatgesprekken besproken en vertaald naar mogelijke oplossingen.
De eerste bijeenkomst is voor producenten en initiatiefnemers. Hier wordt gesproken over de uitvoerbaarheid van de regels over lokaal eigendom en de motivatieverplichting.
De tweede bijeenkomst is voor energiegemeenschappen. Hier gaat het over hun behoeften en de inhoud van de regels over lokaal eigendom.

<u>Fase 2: Ontwerp-verordening bekijken</u>
Iedereen kan de ontwerp-verordening bekijken en erop reageren (terinzagelegging en indienen van een zienswijze). We verwerken alle reacties (zienswijzen) en maken daarna de definitieve regels. Deze leggen we voor aan de gemeenteraad.
Resultaat: een document met antwoorden op de reacties (Nota van Beantwoording) en de definitieve verordening.

Inclusie
Om iedereen een eerlijke kans te geven om mee te doen, worden extra maatregelen genomen:

- De vragenlijst wordt naast het Nederlands ook in het Engels aangeboden.
- Straatgesprekken zijn laagdrempelig: de gemeente gaat naar de mensen toe. We gaan in gebieden waar kans op plaatsing van windturbines en zonnevelden groter is. Bij de straatgesprekken kan er gekozen worden om het gesprek te voeren in het Nederlands of Engels.

Wat gebeurt er met uw inbreng?

De resultaten van de participatie worden gebruikt om regels over lokaal eigendom aan te scherpen. De concept-verordening passen we aan op basis van de reacties richting de

ontwerpverordening. Daarbij richten we ons op de vragen op de eerste pagina. Dus wie er mee mag doen aan lokaal eigendom, vanaf welke hoeveelheid opgewekte energie er lokaal eigendom moet plaatsvinden, en de werkbaarheid van de inspanningsverplichting. Door samen te praten, ontdekken we wat belangrijk is bij lokaal eigendom van zonne- en windenergieprojecten en hoe we een betere en eerlijkere verordening kunnen maken.

Vooruitblik

Het verslag over de participatie is een bijlage bij de ontwerp-verordening over lokaal eigendom die het college deelt om reacties te verzamelen. Alle reacties worden zorgvuldig bekeken. Daarna kunt u uw mening geven tijdens een inzageperiode. Alle meningen en de reactie van het college daarop komen in een Nota van Beantwoording. Als het nodig is, worden de regels over lokaal eigendom aangepast. Daarna gaat het voorstel naar de gemeenteraad, die een besluit neemt. Als de verordening is vastgesteld door de gemeenteraad, gelden ze voor heel Amsterdam. Producenten en initiatiefnemers moeten zich eraan houden. Als het proces klaar is, wordt het participatieverslag openbaar op open research. Deelnemers krijgen geen persoonlijke reactie.

Het kan zijn dat dit participatieproces anders loopt dan beschreven. Kijk voor de actuele informatie op amsterdam.nl.